

“KOMPÜTER ÜZRƏ OPERATOR, DİZAYNER” İXTİSASININ SƏRİŞTƏƏSASLI NÜMUNƏVİ TƏHSİL PROQRAMININ (KURİKULUMUNUN) HAZIRLANMASI METODİKASI

Səlimə Quliyeva,

*Azərbaycan Respublikası Təhsil İnstitutunun
Peşə-ixtisas təhsili şöbəsinin aparıcı mütəxəssisi
E-mail: salimaquliyeva.648892@gmail.com*

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2016-cı il 6 dekabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında peşə təhsili və təliminin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”nə uyğun olaraq Təhsil Nazirliyinin “Tədbirlər Planı”nda ilk peşə-ixtisas təhsili üzrə ixtisasların səriştəəsaslı modul tipli kurikulumların hazırlanması, təlimlərin təşkili və tətbiqi məsələləri bir vəzifə kimi qarşıya qoyulmuşdur.

Bu vəzifələrin icrasını təmin etmək və bu sahədə çalışan ixtisas fənn müəllimlərinə kömək məqsədi ilə peşə təhsili müəssisələrində tədrisi həyata keçirilən peşələrin təhsil proqramının (kurikulumunun) hazırlanması metodikasının çapını məqsədəuyğun hesab edirik.

“030824. Elektron yığma və səhifələmə” ixtisas qrupunun “Kompüter üzrə operator, dizayner” ixtisasının kurikulumu və bu ixtisasın peşə standartı kvalifikasiya standartı əsasında maraqlı tərəflərin (işəgötürənlər, peşə təhsili müəssisələri, həmkarlar təşkilatları və s.) nümayəndələrindən ibarət təşkil edilmiş işçi qrupu tərəfindən hazırlanır.

Kompüter üzrə operator, dizayner kompüter qrafikası görüntüləri ilə işləyən, informasiya modelini quran, müxtəlif layihələri hazırlayan və təsvirlər üzərində qrafik obyektlər ilə əməliyyat aparmaq qabiliyyətinə malik tətbiqçidir.

İşəgötürən bu peşə üzrə işə götürdüyü şəxsə də görmək istədiyi səriştələri (iş planlaşdırma və təşkil etmə, bütövlükdə kompüterə qoşulan avadanlıqları idarəetmə, dinləmə bacarığı, yazılı və şifahi təlimatları şərh etmə və aydınlaşdırma, istehsal qrupunun tərkib hissəsi kimi çalışma

(həm müstəqil, həm də rəhbərlik altında); Microsoft Office proqramları ilə işləmə bacarığı; qrafik dizaynlar üçün müxtəlif praktiki ideyalara təşəbbüs göstərmə və hazırlama; qrafik dizaynlarının yaradılması üçün müxtəlif dizayn üslublarından, o cümlədən, sektor üzrə standart qrafik proqram təminatından istifadə etmə, qrafik dizaynları hazırlamaq üçün qrafik dizayn və kommunikasiya prinsiplərini tətbiq etmə və s. texniki tələblər şəklində qoyur.

Bu ixtisas üzrə mütəxəssisin vəzifə öhdəliklərinə aşağıdakılar daxildir:

- işi planlaşdırmaq və hazırlıq işləri görmək; iş yerini hazırlamaq; müştərinin tələbini aydınlaşdırmaq; ideyalar yaratmaq və onları qiymətləndirmək; yanaşma tərzlərini planlaşdırmaq; müvafiq sənədləri tərtib etmək, qrafik təsvir və şəkillər üzərində əməliyyatlar aparmaq və iş zamanı ona tapşırılan sənədləri vaxtında ha-

zırlamaq; məlumatlar bazasının təhlükəsizliyini təmin etmək və problemləri aradan qaldırmaq; qrafik dizayn üçün resursları təşkil etmək; qrafik dizayn komponentlərini hazırlamaq; qrafik dizayn komponentlərini tamamlamaq; həm müstəqil qaydada, həm də planlaşdırılmış formada dizayn işlərini həyata keçirtmək; ehtiyac halında digər dizayn işlərinə dəstək vermək; iş yerini yığışdırmaq və avadanlıqlara texniki xidmət göstərmək; işin icra olunması və qiymətləndirməsi; qeydiyyat aparmaq və hesabat vermək.

Kompüter üzrə operator, dizaynerin aşağıdakı hüquqları vardır:

- özünün əmək fəaliyyətinin təşkili və şərtləri üzrə rəhbərliyə təkliflər vermək; öz vəzifə öhdəliklərinin icrası üçün zəruri informasiya materiallarını və normativ-hüquqi sənədləri rəhbərlikdən tələb etmək, almaq və istifadə etmək; işi ilə bağlı məsələlərin müzakirə olunduğu konfranslarda və müşavirələrdə iştirak etmək; öz ixtisasını artırmaq.

Kompüter üzrə operator, dizayner ona həvalə olunmuş vəzifə öhdəliklərinin vaxtında və keyfiyyətlə yerinə yetirilməsinə öz fəaliyyəti üzrə rəhbərliyin əmr, sərəncam və tapşırıqlarının, normativ-hüquqi aktların tələblərinin vaxtında və müvafiq qaydada icra olunmasına, daxili intizam, yanğın təhlükəsizliyi və təhlükəsizlik texnikası qaydalarına riayət edilməsinə, qüvvədə olan normativ-hüquqi sənədlərdə nəzərdə tutulmuş xidməti sənədlərinin vaxtında və keyfiyyətli rəsmiləşdirilməsinə, fəaliyyəti üzrə statistik və digər informasiyaların müəyyən edilmiş qaydada təqdim edilməsinə, müəssisənin fəaliyyətinin, işçilərinin və digər şəxslərin təhlükəsizliyini təmin edən təhlükəsizlik texnikası, yanğından mühafizə və sanitariya qaydalarının pozulmasının aradan qaldırılması üzrə rəhbərliyin vaxtında məlumatlandırılması da daxil olmaqla, operativ tədbirlərin həyata keçirilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Kompüter üzrə operator, dizayner əmək intizamının, qanunvericilik və normativ-hüquqi aktların pozulmasına görə qüvvədə olan qanunvericiliyə əsasən, təqsirin ağırlıq dərəcəsinə uyğun şəkildə intizam, maddi, inzibati və cinayət məsuliyyətinə cəlb edilə bilər.

“Kompüter üzrə operator, dizayner” ixtisasına yiyələnən kadrlar şirkətlər qrupu, asan xidmət

mərkəzləri, holdinqlər, firmalar, özəl sektorlar, poliqrafiya və biznes mərkəzləri, dövlət iş qurumları, mətbuat orqanları, müəssisələr, təşkilatlar, ticarət təşkilatları, reklam şirkətləri, qrafik-dizayn və foto studiyalarda və s. hər hansı bir şirkətdə çalışa bilər.

“Kompüter üzrə operator, dizayner” ixtisasını aşağıdakı kimi modullara bölmək olar:

Modul 1. Kompüter avadanlıqlarından istifadə qaydaları. İnternet və elektron poçtun idarə edilməsi.

Modul 2. Tətbiqi proqramlar vasitəsi ilə elektron sənədlərin yaradılması, redaktəsi, formatlaşdırılması, əlavələrin edilməsi və çapı.

Modul 3. Dizayn proqramlarının imkanlarından istifadə edərək, dizayn materiallarının hazırlanması.

Nümunə

Modul 1. Kompüter avadanlıqlarından istifadə qaydaları. İnternet və elektron poçtun idarə edilməsi.

Modulun ümumi məqsədi: Bu modul təmamlandıqdan sonra tələbə kompüterlərin yaranma tarixini, inkişaf mərhələlərini, təsnifatını, arxitekturası və strukturunu, əsas və əlavə qurğuların iş prinsipini öyrənir, istifadəsini mənimsəyir, kompüter sistemə uyğun əməliyyat sistemini, avadanlıqların drayverlərini (qurğu sürücüləri), proqramları və antivirusları yükləyir, arxivləşdirmə üsullarını bilir, zədələnmiş sistemi və faylları bərpa edir, internet və e-poçt proqramlarından istifadə edərək təhlükəsiz elektron poçt əməliyyatlarını aparır.

Təlim nəticəsi 1. Kompüterlərin yaranma tarixini, inkişaf mərhələlərini, təsnifatını, arxitekturası və strukturunu, əsas və əlavə qurğuların iş prinsipini öyrənir, istifadəsini mənimsəyir.

Qiymətləndirmə meyarları:

1. Kompüterlərin yaranma tarixini, inkişaf mərhələlərini, təsnifatını və onlardan istifadə qaydalarını bilir.

- kompüterlərin yaranma tarixi və inkişaf mərhələləri; kompüterlərin təsnifatı; kompüterlərin arxitekturası və strukturu.

2. Kompüterlərin əsas və əlavə qurğularının iş prinsipini bilir.

- sistem bloku; monitor; klaviatura; maus (siçan); əlavə qurğular (periferiya qurğuları: printer (çap qurğusu), skaner, modem, rəqəm video kamerası, səs gücləndiriciləri və s.).